

Dnr: M2017/00026/Ee

Miljö- och energidepartementet

Energienheten

103 33 Stockholm

m.registrator@regeringskansliet.se

m.remitter-energi@regeringskansliet.se

asa.persson@regeringskansliet.se

Göteborg den 19 april 2017

REMISSVAR GÄLLANDE ENERGIKOMMISSIONENS BETÄNKANDE *KRAFTSAMLING FÖR FRAMTIDENS ENERGI (SOU 2017:02)*

Swedegas äger och driver det svenska stamnätet för gas som sträcker sig från Dragör till Stenungsund. Swedegas är TSO (Transmission System Operator) för den svenska gasmarknaden och har sedan 2013 balansansvaret för naturgas. Vi tar ett helhetsansvar för gasnätets långsiktiga utveckling och för att marknaden alltid ska ha säker och effektiv tillgång till gas. Swedegas har funnits sedan 1976 och ägs idag av de spanska och belgiska gasinfrastrukturbolagen Enagás och Fluxys.

Swedegas investerar i modern gasinfrastruktur och verkar för att ny infrastruktur i form av öppna regionala gasnät och LNG-terminaler ska kunna byggas i olika delar av landet. Vi är även med i arbetet med att introducera Power to gas och en nationell biogasstrategi i Sverige. Swedegas verkar för att kontinuerligt öka andelen förnybar gas i vår infrastruktur med ett mål att nå 30 procent år 2030.

Energisektorn behöver långsiktighet

Swedegas välkomnar Energikommissionens blocköverskridande överenskommelse som ger övergripande förutsättningar för en hållbar energipolitik i Sverige. Långsiktiga förutsättningar för energibranschen ger större möjligheter att kunna forma framtidens energisystem, där beslut ofta involverar stora investeringar och långa tillståndprocesser. Samtidigt vill Swedegas beklaga att Energikommissionen inte omfattade lösningar för hela energisektorn, utan endast den del som berör vår framtida eltillförsel. Utmaningarna inom andra sektorer som transport och industri är stora och Swedegas vill framföra vikten av att även dessa sektorer i en snar framtid omfattas av långsiktiga ramverksöverenskommelser.

Då Swedegas är ett infrastrukturbolag för gas har vi valt att kommentera remissen främst utifrån det perspektivet. Swedegas är medlem i Energigas Sverige och ställer sig i övrigt fullt bakom det remissvar som ingetts av Energigas Sverige – se Bilaga.

SWEDEGAS AB

Kilsgatan 4, 411 04 Göteborg

Telefon +46 (0)31 43 93 00

Org nr: 556181-1034

info@swedegas.se

www.swedegas.se

The logo for SWEDEGAS AB. The word "SWEDEGAS" is written in a large, bold, sans-serif font. Below it, the letters "S", "V", "L", "D", "L", "U", "A", "S" are arranged in a row, each in a different color and slightly offset, creating a stylized, graphic representation of the company name.

Gasens roll i en omställning till ett klimatneutralt samhälle

Energikommissionen identifierar vid flera tillfällen i betänkandet att gas har potential att fylla olika funktioner i ett framtida energisystem, bland annat gasnätets stora möjligheter att lagra energi, potentialen i att kunna använda biogas vid kraftvärmeproduktion samt gasnätets stora betydelse regionalt i Sverige. En framtida funktion som däremot inte nämns i Energikommissionens betänkande är möjligheten att lagra el som gas vid Power-to-gas¹, där gas kan användas som ett storskaligt batteri i elsystemet.

Swedegas vill understryka att den befintliga infrastrukturen för gas kan ses utgöra en redan gjord hållbar investering för samhället. Gasnätets fördelar är redan idag att det är en driftssäker infrastruktur som levererar gas, både som energibärare och råvara, till främst svensk industri, kraftvärmeproduktion, till transportsektorn och hushåll. Gasnätet möjliggör en miljövänlig leverans direkt till kunderna, utan behov av vägtransporter, bränslehantering eller lagring.

Gasinfrastrukturen är hållbar då den succesivt kan användas för distribution av alltmer förnybar klimatneutral biogas. Under de senaste tre åren (2014 – 2016) har andelen biogas som transporteras i gasnätet mer än fördubblats (från 277 GWh 2014 till 621 GWh 2016). Prognosen för 2017 och 2018 visar att denna utveckling kommer att fortsätta. Biogas är i sig en förnybar energibärare och för att kunna realisera dess potential är existerande (och ny) infrastruktur en förutsättning för storskalig produktion och distribution av biogas. I debatten anförs ibland att gasnätet innebär en inlåsning i ett fossilberoende, vilket är en bild Swedegas inte delar. Idag är två av Sveriges största biogasproduktionsanläggningar i Göteborg och utanför Trelleborg anslutna till stamnätet för gas. Ett flertal biogasproduktionsanläggningar är anslutna till de lågtrycksnät som finns för gas i ett flertal städer i Sverige, där de bidrar till samhällsnytta genom att omvandla avfall till energi och dessutom producera biogödsel, nödvändig för ekologisk odling. I Stockholms gasnät är andelen biogas 2016 48 procent.²

Det finns en ekonomiskt realiserbar potential i Sverige att öka användningen av förnybar gas till 15 TWh till 2030. Swedegas har som målsättning att till 2030 ha 30 procent förnybar gas i gasnätet och har tillsammans med gasbolag i sex andra europeiska länder antagit utmaningen att nå 100 procent förnybar gas till 2050.

Energisystemet måste vara leveranssäkert, konkurrenskraftigt och hållbart. Politiken, de tillståndsgivande myndigheterna och marknaden behöver samarbeta kring frågor som rör det framtida energisystemet. De investeringar som görs idag måste stärka klimateffektivitet och konkurrenskraft imorgon. Utmaningen framöver ligger i att vi behöver tänka i nya systemlösningar och fokusera på behov och mångfald bland energislagen.

Energikommissionens förslag

100 % förnybar elproduktion med bibehållen leveranssäkerhet

Gaskraft är ett bra komplement till väderberoende elproduktion och moderna gaskraftverk för elproduktion är mycket effektiva, snabbstartade och flexibla samt kan drivas på såväl naturgas som biogas. Det är viktigt att inte bortse från gaskraftens potential i detta sammanhang då vi menar att utmaningarna kring effektproblematiken inte på något sätt är lösta i och med den energipolitiska överenskommelsen. Utvecklingen går mot mer icke planerbar kraft i elsystemet, vilket riskerar att ytterligare tränga undan och försämra

---

¹ Power-to-gas är en teknologi som omvandlar el till gasformigt bränsle genom att omvandla vatten till väte och syre genom elektrolys.

² <http://www.gasnatetstockholm.se/miljo-samhalle/gronare-gasnat/>

lönsamheten för befintlig planerbar elproduktion. I ljuset av detta är det av vikt att kontinuerligt utvärdera nuvarande marknadsmodell så att även behovet av effekt kan säkerställas.

Swedegas förordar, enligt de slutsatser som tagits i IVAs projekt Vägval el att:

- Sätt ett mål för leveranssäkerhet i det svenska elsystemet och låt Svenska kraftnät vara ansvarig myndighet för att målet nås.
- Svenska kraftnät bör få i utökad uppdrag att ta fram övergripande prognoser för den långsiktiga energi- och effektbalansen, behov av systemtjänster och för överföringskapacitet även på regional och lokal nivå, samt föreslå nödvändiga åtgärder och hur dessa lämpligen finansieras.

Målsättningar för energieffektivisering får inte påverka industrins konkurrenskraft

Swedegas stödjer Energikommisionens målsättning gällande energieffektivisering. Det är också viktigt att Energimyndighetens uppdrag om sektorsvisa strategier skall genomföras i samarbete med branschen för att säkerställa att industrins konkurrenskraft inte äventyras. Om ett nytt PFE-program genomförs bör det säkerställas att de investeringar som görs får avsedd effekt.

Naturgasen utgör idag endast ca 3 procent av energitillförseln i Sverige, men står för närmare 20 procent regionalt i Sydvästsvetige och är en viktig parameter för en konkurrenskraftig industri. Målsättningen är att successivt ersätta naturgasen med biogas. De förnybara gaserna utgör ett viktigt bidrag till att sänka utsläppsnivåerna till nära noll till 2045.

Efterfrågefleksibilitet ska vara frivillig och marknadsbaserad

I betänkandet anges att det är angeläget att skapa förutsättningar för en väl fungerande efterfrågefleksibilitet.

Swedegas ser positivt på viljan att skapa förutsättningar för mer efterfrågefleksibilitet, men vill tydligt betona att flexibilitet måste vara frivillig och marknadsbaserad. En del företag i basindustrin arbetar redan idag med att höja sin förmåga till efterfrågefleksibilitet och undersöker sina framtida möjligheter.

För att en basindustri ska kunna flexa sin elanvändning måste:

- Företaget ha en produktionsprocess som tillåter flexibel elanvändning
- Företagets totala värdekedja kunna hantera att delavsnitt körs flexibelt
- Flexibiliteten inte inverka negativt på förmågan att leverera till kund
- Det löna sig företagsekonomiskt att flexa

Swedegas avråder från att genom lagstiftning tvinga fram flexibilitet eftersom det skulle slå negativt mot basindustrins möjlighet att leverera till kund och därmed underminera den internationella konkurrenskraften. Värdet på efterfrågefleksibilitet måste dessutom prissättas av marknaden och inte regleras politiskt.

Genomförandegrupp en viktig del av en lyckad överenskommelse

Swedegas är positiva till att Energikommisionen redan nu etablerat en genomförandegrupp för att kontinuerligt kunna utvärdera måluppfyllelsen för det ramverk som överenskommelsen innebär.

Gasnätets systemfunktioner och biogasens potential bör ingå som en del i utredning kring det framtida elsystemets leveranssäkerhet

Gasnätet har stor potential att bidra med viktiga funktioner i ett framtida elsystem. Gaskraft, på förnybar biogas, kan bidra med planerbar kraft och effekthållning. Det finns stora möjligheter att lagra el i gasform via Power-to-gas. Swedegas har under flera år utrett de ekonomiska och tekniska möjligheterna för en Power-to-gas-anläggning i Sverige och ett 40-tal anläggningar existerar i Europa. Swedegas anser att gasnätets potential att fylla flera olika funktioner i ett framtida elsystem bör specificeras i ett uppdrag till Svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen som en del i en övergripande utredning likt den som anförs ovan.

Biogasen måste gå från nischbränsle till ett storskaligt bränsle. Branschen har länge pekat på att vi står inför ett politiskt vägval som kräver beslut om styrmedel och samverkan av marknads alla aktörer. För att en marknad och produktionskapacitet ska etableras behövs politiskt stöd. En initial uppbyggnad behövs till ca 10 TWh, vilket möjliggör att marknaden kan stå på egna ben.

Swedegas önskar att politiken i den fortsatta processen utgår ifrån realism snarare än scenarios i sina överväganden. Gasen har en naturlig plats och är en kostnadseffektiv väg för att möta faktiska och framtida samhälleliga behov. Därför är det viktigt att politiken, utifrån de energipolitiska målsättningar som fastställs genom Energikommissionens betänkande, säkerställer goda villkor och förutsättningar för investeringar i gasinfrastruktur, liksom en tydlig politisk ambition för att realisera potentialen i den förnybara biogasen. En satsning på biogas är inte bara en satsning på ett fossilfritt Sverige och globalt ledarskap, utan även på en industri där innovation och nya tekniker skapar nya gröna jobb, ökad export och ökad svensk konkurrenskraft. Här har Swedegas, tillsammans med branschen, pekat ut riktningen i ett förslag till en nationell biogasstrategi ([http://www.swedegas.se/gas/biogas/Copy-of-Strategi for mer biogas](http://www.swedegas.se/gas/biogas/Copy-of-Strategi%20for%20mer%20biogas)).

Med vänliga hälsningar,

Swedegas AB

Johan Zettergren

VD

Bilaga: Remissvar Energigas Sverige